

Foto: Terje Holm

Mens Facebook-gratulasjonene tikket inn måtte Lise Mette (33) ringe familien med den grusomme beskjeden

For halvannet år siden var Lise Mette Lyshaugen og samboeren Lars Kildahl klare til å bli foreldre for første gang. Barnerommet var ferdig, og barnevognen sto klar hjemme til å ta imot vesle Mia. Etter å ha fått en brutal melding fra legene på sykehuset ble livene deres totalt snudd på hodet.

Av [Erlend Iversen Skarsholt](#)

Moss Avis

Publisert:18. mai 2019

– Vi la ut bildet fra ultralyden på Facebook. Dagen før hadde vi vært på helsestasjonen. Alt så bra ut. Vi følte ikke noe galt kunne skje så sent i svangerskapet. Men likevel ønsket vi å være sikre på at vi kunne gå ut

med nyheten. Bildet ble lagt ut, sier Lise Mette, mens tårene kommer trillende ned kinnet.

Noen minutter tidligere åpnet hun dørene for Moss Avis. Dørene til et lyst og vakkert hjem på Halmstad i Rygge. Kontrasten til det hun har invitert oss for å snakke om. Den desidert tyngste og mørkeste tiden av hennes 33 år lange liv.

– Du har tatt med deg fotografen også ja. Jeg har jo masse bilder da, ler hun.

Det er vanskelig å se når man kommer inn døren. Sorgen hun bærer. Men når man kikker rundt, og ser opp på veggene er det tydelig. Bilder fra sykehuset, hvor mor og far holder et barn som tilsynelatende ser helt levende ut i favnen.

Men det er noe med uttrykket til foreldrene som ikke stemmer overens med gleden man burde føle i en sådan stund. Det er nærmest som om de er stive i ansiktet.

– Ønsker dere kaffe, eller, spør Lise Mette.

Kaffe hører med til ethvert intervju. Men i dette intervjuet skulle det vise seg at kaffen ble kald, og urørt.

INGEN TEGN: I huset til Lise Mette Lyshaugen og samboeren Lars Kildahl er det ved første øyekast ingen tegn til sorgen de bærer. Til vanlig jobber Lyshaugen som branninnspektør for Mossregionen interkommunale brann og redning (MIB). Foto: Terje Holm

Den ufattelige beskjeden

Vi skrur tiden tilbake omtrent halvannet år. Fredag 6. oktober 2017.

– Vi hadde nettopp bygget hus, og vi gledet oss enormt til å få vårt første barn. Alt var så perfekt som det kunne bli, sier hun.

Mia – navnet de allerede hadde gitt barnet – lå i magen til Lise Mette på den 29 uken. Uken hvor babyen begynner å utvikle hukommelsen. I den lille kroppen hadde det allerede blitt store krefter. Fullt av spark og masse liv.

– Den fredagen skulle vi ta 3D-ultralyd og ha kontroll på helsestasjonen. Vi fikk se video og bilder. Alt var slik det skulle være.

På lørdagen tenkte Lise Mette og samboeren Lars at det var på tide at vennene og familiene deres fikk se hvordan det sto til med den lille tulla. De valgte å publisere bildet fra ultralyden på Facebook.

– Vi var så stolte, og klarte nesten ikke vente. Gleden var så stor for å kunne møte henne, sier Lise Mette.

MINNER: Gleden var stor da bildet fra ultralyden ble delt med venner, familie og bekjente på Facebook. Foto: Terje Holm

Lørdagen gikk, og gratulasjonene rant inn fra fjern og nær.

– Men søndag morgen stusset jeg over noe. Det var helt stille i magen. Vi valgte å dra til Kalnes for en sjekk. Vi tenkte at det kun var vi som var hysteriske, sier hun.

Lise Mette finner ingen plass å feste blikket. Det hun nå skal fortelle ser man er sårt. Fryktelig sårt. Etter hvert seiler blikket over på bildet som henger på veggen. Bildet av Mia som ligger helt stille i hennes favn.

– Hjertet slo ikke, forteller hun, mens tårene kommer dalende i fritt fall.

– Hele verden raste sammen, forklarer hun om den tyngste beskjeden hun noen gang har fått.

Etter hvert bestemte de seg for å ringe å fortelle familien om den brutale beskjeden.

– Det tikket fortsatt inn gratulasjonsmeldinger på Facebook-statusen vår. Det å ringe familien med den beskjeden var helt forferdelig, sier hun.

Uvirkelige valg

Lise Mette tar en av de hjerteformede serviettene som ligger på bordet. Ved siden av den nå lunkne kaffen. Tårene blir tørket vekk, men det hjelper lite. De finner uansett veien ned ansiktet.

– Vi fikk se filmen «Stille fødsel». Den handler om det å føde, bli kjent med, og ta farvel med barnet, sier Lise Mette.

Eneste forskjellen fra en vanlig fødsel er at den foregår stille. Det er ingen barneskrik. Barnet blir født dødt.

– Det var så uvirkelig. Vi hadde aldri i verden tenkt på at vi måtte ta stilling til obduksjon, begravelse og om vi ville stelle henne. Det var alt det motsatte av hva vi hadde tenkt, forklarer hun.

I sjokktilstand reiste hun og samboeren hjem. Sammen måtte paret ta stilling til de utenkelige spørsmålene. Alt med et dødt barn i magen.

Det var viktig for dem at Mia skulle få en verdig avskjed.

Lise Mette må trekke pusten et par ganger ekstra før hun skal fortelle det hun nå skal fortelle. Hun vet det kommer til å gjøre vondt.

– Noe av det vondeste var å pakke fødebagen vel vitende om at man har et dødt barn i magen. Da vi sto og pakket ned de aller minste klærne hennes fikk jeg se barnesetet. «Det ville vi jo ikke få bruk for», tenkte jeg. Hun kom jo ikke til å bli med hjem, sier hun før tårene igjen flommer ned den samme veien fra ansiktet som tidligere.

Ingen barneskrik

På ny blir en hjerteserviett revet vekk fra bunken. Hjertet. Det som hadde stoppet å slå hos lille Mia. Tårene blir tørket.

Det er onsdag 11. oktober 2017. Fem dager tidligere fikk paret gladnyheten om at alt sto bra til med barnet. Bilder fra ultralyden ble publisert på sosiale medier. Nå gjorde de seg klare til dødfødsel.

– Mia ble født helt perfekt, men stille. Det var ingen barnegråt. Et lys var tent for henne på fødestua.

De stelte henne selv etter fødselen. Besteforeldrene fikk se, og holde henne. Det ble tatt bilder mens Lise Mette og Lars holdt Mia. Lars ringte begravellesbyrået fra fødeavdelingen.

– Det er så vondt å tenke på at livet hennes var over før det hadde begynt. At hun ikke fikk vokse opp, sier Lise Mette.

Igjen gikk turen hjem. Denne gang uten barn.

– Vi var i sjokk. Da vi kom hjem hadde vi møte med presten og begravellesbyrået. Vi valgte kiste, skrev dødsannonse og planla begravelsen, forteller hun.

Forening full av liv

Selv om det har gått halvannet år siden den stille fødselen, sitter fortsatt alt friskt i minnet. Veggene er prydet med bilder og minner.

På stuebordet har Lise Mette nå lagt klar en del brosjyrer. Brosjyrer hun og Lars bladde i samme dagen som de mottok den brutale beskjeden om at barnet var dødt.

– Fire dager etter at Mia ble født død så deltok vi på «tenn lys» i Sarpsborg i regi av foreningen. En egen minnedag for barn som døde tidlig i livet.

Allerede fra den dagen har Landsforeningen Uventet Barsedød (LUB) vist sin tilstedeværelse i den vanskelige situasjonen.

Tidlig fikk de også kontaktpersoner som kunne hjelpe dem tilbake til hverdagen. En hverdag uten et levende barn som skulle ligge i barnevognen, og ta sine første krabbetak på barnerommet.

FOT: For å forevige Mia ble det tatt bilder av henne etter fødselen. Her er den ene foten til Mia avbildet. - Små føtter setter dype spor, sier Lise Mette Lyshaugen idet hun ser bildet. Foto: Privat

- Vi fikk god kontakt med personer som har opplevd det samme som oss. Som kunne bistå oss gjennom den tøffe tiden, sier hun.

Ifølge statistikk fra foreningen var det 57466 fødsler i 2017. Av dem var 181 dødfødsler. 7 barn døde i krybbedød det samme året.

Ta vare på minner

Dødfødsel er definert som fødsel av et dødt barn fra svangerskapsuke 22 eller over 500 gram.

Etter å ha delt det såreste av det såre ønsker Lise Mette benytte anledningen til å rose LUB.

- De forberedte oss på alt vi kom til å gå gjennom. Uten dem hadde vi nok heller ikke hatt så mange bilder og minner fra Mia. De har også vært enormt viktig for oss i tiden etter. Der har vi kunnet pratet og delt erfaringer med mennesker som har gått gjennom akkurat det samme som oss, sier Lise Mette.

«LUB skal være til stede for alle som er berørt når et lite barn dør. Vi tilbyr sorgstøtte og fellesskap med andre etterlatte, og er et viktig supplement til hjelpeapparatet. Vi arbeider også for å redusere barnedødeligheten i Norge, gjennom forebyggende tiltak og støtte til forskning.»

Det skriver foreningen på sin egen hjemmeside.

Veronica Willassen Schmelck er leder for Landsforeningen Uventet Barsedød Østfold. Hun har selv opplevd å miste et barn. Isak i uke 34.

- Jeg tror det er viktig at man får de tipsene og rådene som står i brosjyrene til LUB. Spesielt tiden man har med barnet som man aldri får igjen. Alt av tips i denne fasen er viktig. Kanskje også til de som står rundt og vil hjelpe. Selv synes jeg det var godt å snakke med andre som hadde opplevd det samme, sier Veronica.

OPPLEVD DET SAMME: Veronica Willassen Schmelck, leder for Landsforeningen Uventet Barsedød i Østfold har selv opplevd å miste et barn i dødfødsel. Foto: Erlend Iversen Skarsholt

De fant aldri ut hvorfor Isak døde brått og uventet i magen.

– Men det er så viktig å bryte tabuet om at man ikke skal snakke om tapet av et barn som døde i magen, mener hun.

Hun sier at foreldre opplever det å miste et barn forskjellig, og at hver enkelt person ønsker forskjellige reaksjoner av omgivelsene.

– Jeg tror det viktigste for de rundt er å forsøke og se hva som fungerer. Viktigst av alt er å ikke tie, men tørre snakke om det. Ikke tro at det går fort over, sier Veronica.

Tung kiste

Skjult akutt morkakeløsning. Det var dødsårsaken til Lise Mette og Lars' lille Mia. Det ifølge obduksjonsrapporten som lå klar januar 2018.

Kun noen måneder før hadde de båret kisten med Mia til sin siste hvileplass ved Rygge kirke.

– Vi ønsket å ha en grav å gå til. Det var tungt å bære den lille kisten. Vi skulle ha fulgt henne gjennom livet, sier Lise Mette.

Solen jobber med å komme gjennom et tynt skytag som ligger over Halmstad. Midt under intervjuet med Lise Mette hører vi noen komme tuslende på terrassen.

– Det er nok Lars og Frida, sier hun.

Solen finner et smutthull i skytaget, og får sendt ut noen varme solstråler.

– For seks måneder siden var vi så heldig å bli foreldre til Frida, sier hun, og røper hva som skjuler seg i barnevogna.

Samboeren Lars har vært ute og gått tur. Besøkt graven til Mia, med en sprudlende baby i barnevognen.

– Det er fryktelig mye som har skjedd de siste to årene, og det har vært så ufattelig tungt på mange måter. Kontrasten er vanskelig å håndtere, sier Lars, som nettopp har kommet tilbake fra trilletter.

FULL AV LIV: Ett år og ni dager etter at Mia ble erklært død ble Frida født. Hun er nå seks måneder og full av liv. Foto: Terje Holm

Frida

Fødselen denne gang var heller ikke uten komplikasjoner.

– Den ble igangsatt så tidlig som mulig med tanke på hva som skjedde med Mia. Hun ble født levende, sier Lise Mette.

Det ble tatt bilder og videoer. «Hun lever», var det eneste som farte gjennom hodene deres.

– Men to timer etter fødselen så trodde vi at vi kom til å miste Frida også, sier hun.

Frida hadde pustevansker. Hun ble lagt i åpen kuvøse med pustehjelp.

– Hun hadde fått vann i lungene, men pustet seg gjennom det. Det var den verst tenkelige starten.

HENDER: Mor, far og Frida holder hendene på hjertet som symboliserer Mia. Foto: Terje Holm

Da det viste seg at hun ville overleve var gleden og lettelsen enorm.

– Men det er først da vi fikk Frida at vi ser hva vi mistet. Sorgen har fått et nytt lag på mange måter, forklarer Lise Mette og Lars.

– Hardt og brutalt

Jordmor ved Kambo helsestasjon Hilde Erlandsen har vært med på én dødfødsel som jordmor på sykehuset, og sju som har blitt oppdaget under oppfølging ved helsestasjonen.

– Vi blir godt kjent med damene når de kommer til jevnlige kontroller hos oss. Vi deler deres forventninger og glede til å bli foreldre. Samtidig blir vi også veldig berørt når vi må gi beskjed til foreldrene om at barnet er dødt, sier hun.

Tilknytningen til barnet i magen skjer tidlig. Ifølge jordmoren starter det allerede når man får positivt svar på en graviditetstest.

– Vi følger folk i mye glede, og vi følger folk i sorg. Så vi som jobber tett på gravide står nok i mye sammen med mange gravide og par. Vi tør å gå inn i slike saker. Det er den triste delen av jobben, forklarer Hilde.

HARDT OG BRUTALT: Hilde Erlandsen, jordmor ved Kambo helsestasjon, forteller at det er sterkt å være til stede ved en dødfødsel. Foto: Erlend Iversen Skarsholt

Hun har selv deltatt på en håndfull begravelser for dødfødte barn.

– Det er en baby som bare ikke har fått lov til å leve. Tilknytning og sorgprosessene med tap av barn kan man ikke gradere. Når vi snakker om sorgprosesser så snakker vi ikke forskjellig om det, sier jordmoren.

Hun kan fortelle om en veldig spesiell stemning under en dødfødsel.

– Hardt og brutalt er det. Man blir anbefalt å føde barnet. Det kan man si og mene mye om, men det kan bli en fin opplevelse selv om barnet ikke gråter når det kommer ut. Det er sterkt å være til stede. Ingen overvåking, ingen ledninger og ikke noe stress. Det viktigste for oss rundt er å lage gode minner. Paret teller dette som et barn. Har man tre barn som lever og et som ble født dødt så har man hatt fire barn, sier Hilde.

Frykten

På Halmstad hos Lise Mette og Lars har stemningen blitt noe lettere. Babymonitoren har kommet på bordet til fordel for brosjyrene om barnedød.

– Mia er til stede i alt vi gjør, sier Lise Mette.

– Vi er veldig glad i Frida. Hun beriker hverdagen vår masse. Hadde ikke Mia dødd så hadde ikke Frida vært født. Samtidig skulle jeg så inderlig ønske Mia var her, sier Lars.

De er begge med i styret i Landsforening Uventet Barnedød i Østfold. Det finnes ingen automatikk i at familier som mister et barn får noen som helst oppfølging eller tilbud når de reiser hjem fra sykehuset alene. Derfor ønsker paret å gi noe tilbake med å bidra til å opprettholde et aktivt fylkeslag i Østfold.

– Vi vil bruke erfaringen vår til noe positivt og meningsfylt. Det frivillige arbeidet som vi gjør er Mia-tid, sier Lise Mette.

I LUB skal etterlatte føle tilhørighet, bli forstått og få bekreftelse på tanker, følelser og erfaringer knyttet til det å ha mistet barn, skriver de på sin egen hjemmeside.

Fylkeslaget i Østfold er aktivt, og ønsker å gi et tilbud for alle som har opplevd å miste et barn. I løpet av et år arrangeres det familiedager, pappakvelder, blomsterbindingskurs, ølsmaking og søskentreff.

– Det siste året har vi også startet opp med bowling for pappaer, et julearrangement og søskentreffet på Klatring på Grensen. Vi arrangerer sorggrupper og kontaktpersoner som får én til én forhold med nyrammede. Samtidig har vi de siste årene opparbeidet oss et godt samarbeid med sykehuset med at de henviser til sorggruppene vi har og at de benytter seg av tilbudene vi har gitt dem. Vi har arrangert fotokurs for de ansatte og gitt de kamera og diverse utstyr. De får også nå minnebrikker slik at foreldrene kan få med bilder av barnet sitt etter dødfødselen, sier leder for LUB Østfold, Veronica Willassen Schmelck.

– Før jul hadde vi også et prosjekt rettet mot helsestasjonene i Østfold der vi deltok på et møte de hadde, og fikk snakket om viktigheten av oppfølging fra helsestasjonene etter at noen mister et barn, sier lederen.

GRAV: Gravplassen til Mia på Rygge kirkegård. Foto: Privat

Plutselig høres barneskrik på monitoren. Frida har begynt å våkne i barnevognen på terrassen. Barnevognen som sto i gangen og ventet på Mia for halvannet år siden.

– Vi ønsker å bidra til åpenhet om uventet barnedød. Det er vondt å ha et barn som ingen spør om. Min største frykt er at hun skal bli glemt, sier Lise Mette.

– Mia vil alltid mangle. Det vil alltid være en for lite i vår familie.

LANDSFORENINGEN UVENTET BARNEDØD

Sorggrupper

- En sorggruppe ledes av to kontaktpersoner som selv har mistet barn. De følger gruppa tett i ettertid. Her treffer du andre i samme situasjon. Målet er at gruppa skal være et trygt og aksepterende sted der du bedre kan tåle egen sorg og gradvis ta tapet ved dødsfallet inn over deg.

Kontaktperson

- Frivillig støtte fra andre etterlatte foreldre. En kontaktperson i LUB er et medmenneske som gir støtte og hjelp ved å lytte og være til stede for sørgende.

Pappakveld/pappatur

- Samling hvor fedrene som har mistet et barn kan møtes. Enten om det er over en bowlingrunde eller en padletur i Vansjø.

Søskentreffet

- En dag hvor de som har mistet en søster eller bror kan komme sammen for å gjøre hyggelige aktiviteter.

Blomsterbindingskurs

- Det arrangeres kurs i blomsterbinding på Guttas Blomster i Fredrikstad.

Familiedag

- Dag hvor familier møtes på Bondegården i Råde.

Tenn lys-aksjonen

- 15.oktober er den internasjonale minnedagen for barn som døde i svangerskapet og i livets begynnelse. I Sarpsborg har man en markering hvor man tenner et lys for barna.

Ølsmaking

- En dag hvor man møtes for å smake på øl.